

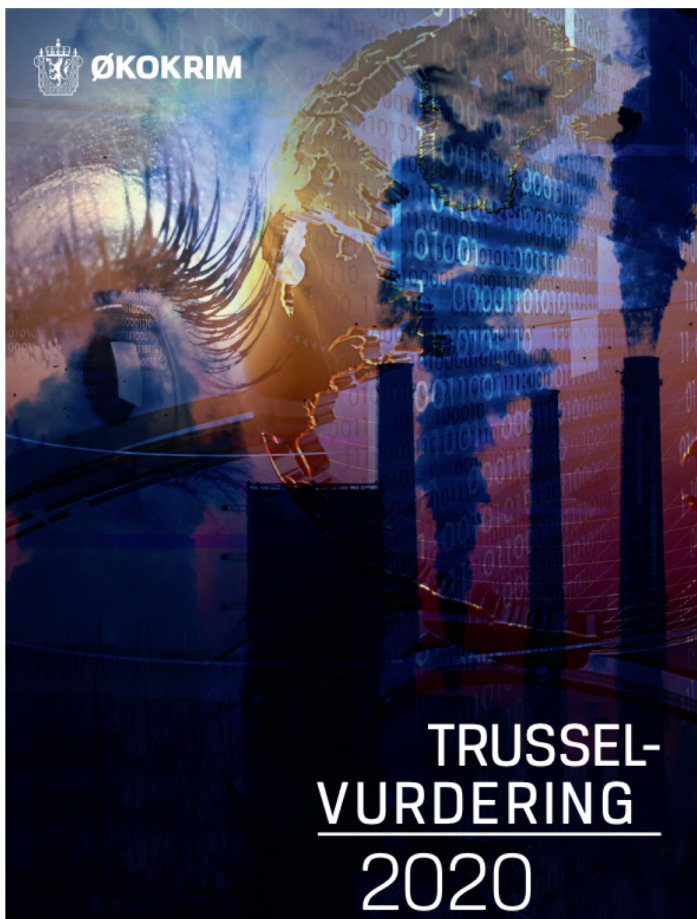
Hvordan kan du forebygge og avdekke misligheter?

Seminar med Inyett om økonomisk kriminalitet

12. mars 2021

 advokatfirmaet
ERLING GRIMSTAD

Trusselbildet - økonomisk kriminalitet

Hovedpunkter

1. Globalisering

- Store summer overføres årlig fra Norge til utlandet. Det er sannsynlig at en del av pengene går til å finansiere terrororganisasjoner i utlandet.
- Det er sannsynlig at det ved eksport av fisk foregår fiktiv fakturering, feilaktig prising og bruk av uriktige dokumenter, og at dette tilrettelegger for grov økonomisk kriminalitet, herunder skattesvik, regnskapsovertredelser og bedrageri, og kamouflerer overfiske.
- Økt velstand i større deler av verden antas å gi økt etterspørsel etter blant annet elektroniske produkter. Den ulovlige eksporten av EE-avfall vil derfor sannsynligvis fortsette.
- Fjerning av restriksjoner på bruk av tredjelandsborgere som arbeidskraft, vil mest sannsynlig medføre økt utnyttelse av arbeidstakere fra tredjeland i årene som kommer.

2. Bærekraft

- Klimaendringer eskalerer raskere og rammer hardere enn tidligere antatt. Tap av biologisk mangfold vurderes som en av de største truslene verden står overfor.
- Økt trafikk av fartøy langs kysten vil sannsynligvis øke trusselen for marin forurensning og dumping av plast i havet.
- Skatte- og avgiftsunndragelser, arbeidslivs-kriminalitet og misbruk av offentlige støtteordninger fører årlig til store tap for den norske stat.
- Skatteparadiser vil fortsatt bli brukt til å unndra betydelige mengder skatt fra norske myndigheter.

3. Virtualisering

- Økonomisk kriminalitet utført digitalt har global rekkevidde, og kriminelle aktører kan enkelt ramme et stort antall fornærmede. Digital økonomisk kriminalitet kan påføre enkeltpersoner og virksomheter store tap, og er utfordrende å etterforske og straffe-forfølge.
- Økt bruk av nye digitale betalingstjenester og neo-banking også blant de kriminelle, vil gjøre det stadig mer utfordrende å spore transaksjoner.
- Deepfake forventes å bli brukt i bedrageri av norske bedrifter, noe som sannsynligvis vil øke antallet virksomheter som får tap fra denne typen bedragerier.

4. Pandemi og økonomisk usikkerhet

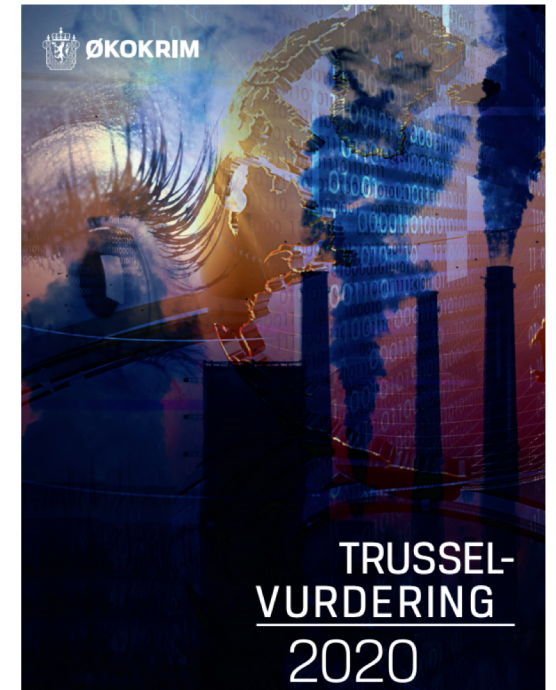
- Koronapandemien og økt økonomisk usikkerhet skaper et handlingsrom for kriminelle opportuniste som utnytter den sårbare situasjonen vi befinner oss i.
- Pandemien og de økonomiske konsekvensene vil bli utnyttet til å bedra både privatpersoner og næringslivsaktører.
- Kompensasjonsordningene til næringslivet vil sannsynligvis tiltrekke seg kriminelle med ønske om økonomisk profitt. Det er også sannsynlig at svindel med dagpenger vil øke som følge av koronapandemien.
- Redusert oppdagelsesrisiko forbundet med konkursskriminalitet både under og etter koronapandemien, vil sannsynligvis bli utnyttet av kriminelle aktører.

Globalisering

Nasjonale grenser har fått mindre betydning på mange områder. Norske borgere handler på utenlandske nettsteder, og betalingen gjennomføres ved hjelp av utenlandske betalingstjenester. Norske bedrifter etablerer seg i utlandet, og utenlandske bedrifter konkurrerer om anbud i Norge på like vilkår som norske bedrifter. Grenseoverskridende virksomhet blir mer utbredt og finansielle transaksjoner går raskere.

Bærekraft

En bærekraftig utvikling imøtekommer behovene til befolkningen i dag uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. En bærekraftig utvikling krever at vårt livsgrunnlag – selve jordkloden - klima, miljø og arts mangfold ivaretas. Økonomien bør utvikles på en måte som sikrer at alle mennesker har gode levevilkår, inkludert utdanning, anstendig arbeid, likestilling, kulturelt mangfold og et godt helsetilbud.

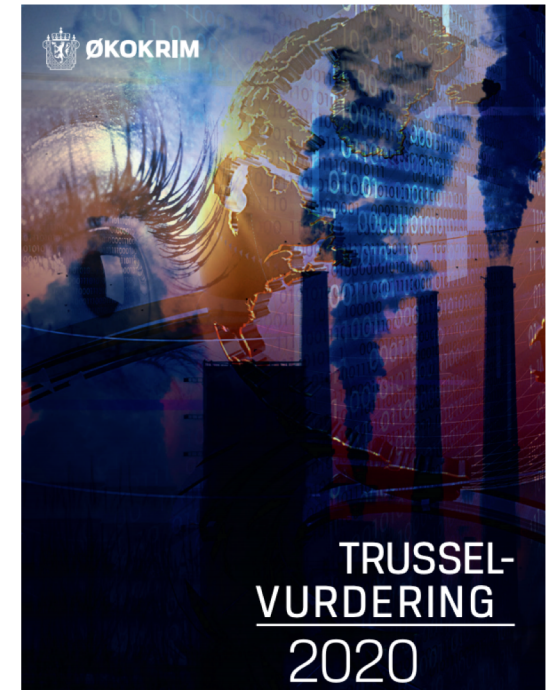

Virtualisering

Virtualisering av samfunnet foregår på flere måter og har skapt nye rom for kriminalitet. Kriminaliteten i det virtuelle rom skjer i økende grad uten fysisk kontakt, på nye arenaer og gjerne gjennom en identitet som skiller seg fra den fysiske personen. Det daglige kriminalitetsbildet preges i dag av kriminalitet innen virtuell- og kryptovaluta, massebedragerier i virtuelle rom, misbruk av personopplysninger og persondata, nettovergrep og trusler på nett.

Pandemi og økonomisk usikkerhet

Koronaviruset, som først ble oppdaget i Kina i slutten av 2019, har utviklet seg til en verdensomspennende pandemi med mange tusen døde. Norske og internasjonale myndigheter har iverksatt inngripende tiltak og arbeid for å begrense smittespredning som rammer næringslivet og personers bevegelsesfrihet.

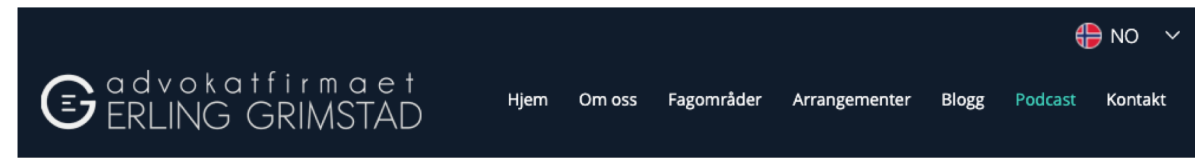

Serie: EXIT - NRK

Serie: Heksejakt – TV 2

Samtale med ØKOKRIM-sjef Pål Lønseth om korrupsjonsrisikoen og tiltak ØKOKRIM forventer at virksomheter iverksetter for å beskytte seg mot korrupsjon.
(Økrimpodden – Episode 16)

Metoder for å avdekke mistanke om misligheter:

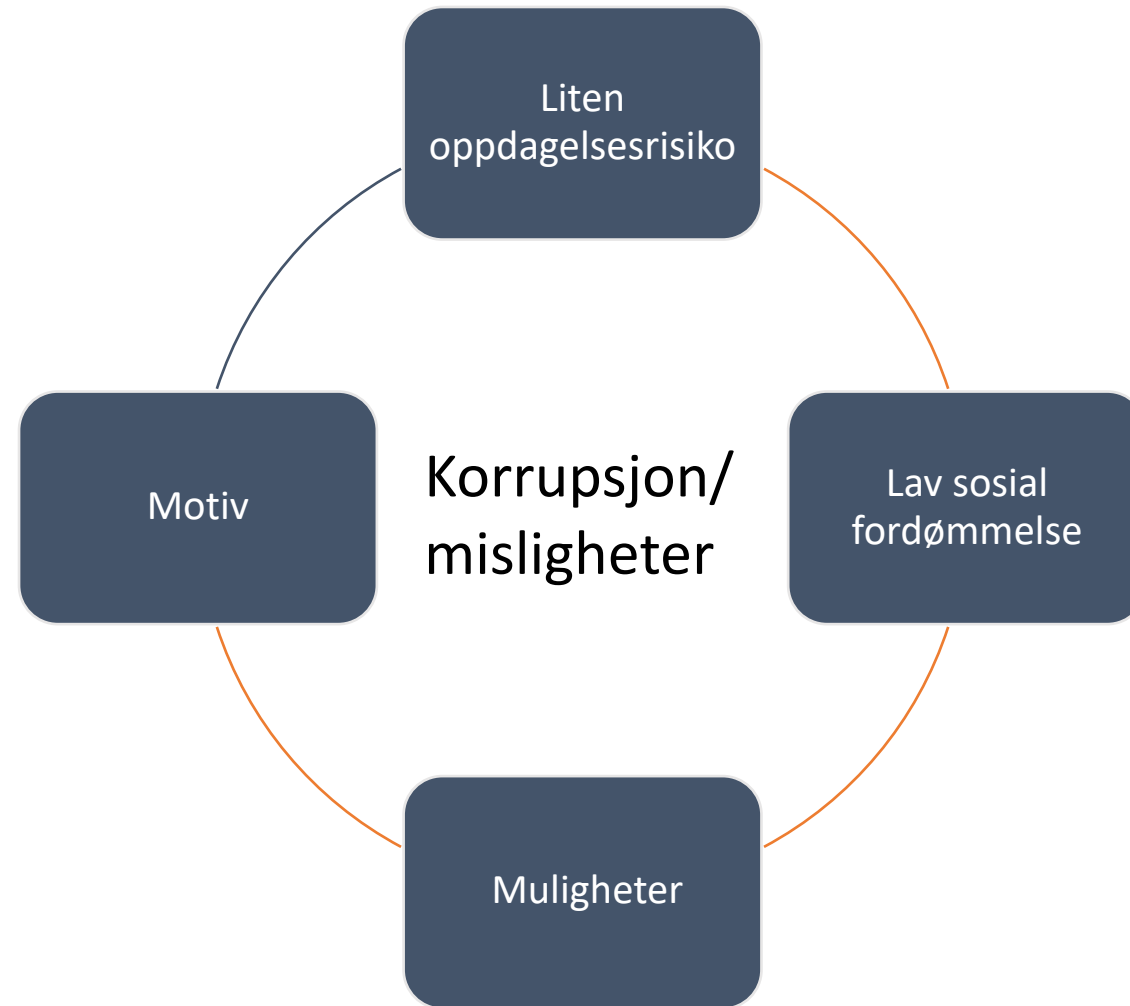
- A. Effektive og troverdige varslingsrutiner og sikker håndtering av varslingssaker
- B. Finansiell styring og kontroll
- C. Gjennomføring av regnskapsanalyser (automatiserte & manuelle)
- D. Forensic audit
- E. Uavhengig kontroll av bestemte områder
- F. Forundersøkelse - eventuelt gransking/undersøkelse ved mistanke
- G. Politianmeldelse ved mistanke om straffbare forhold

Hovedfunn fra undersøkelsen i kommuner og fylkeskommuner - 2020

- Nær 50 % har vært utsatt for svindelforsøk i 2019.
- Over halvparten mangler program for å forebygge økonomisk kriminalitet og misligheter.
- 1/3 har ikke kartlagt risikoen for økonomisk kriminalitet eller misligheter.
- Kun 1 av 4 har utarbeidet indikatorer for å identifisere om økonomisk kriminalitet/misligheter skjer hos dem.
- Kun halvparten av mistankene om økonomisk kriminalitet/misligheter er politianmeldt.
- Det er høy risiko for tap som følge av økonomisk kriminalitet i kommuner og fylkeskommuner.

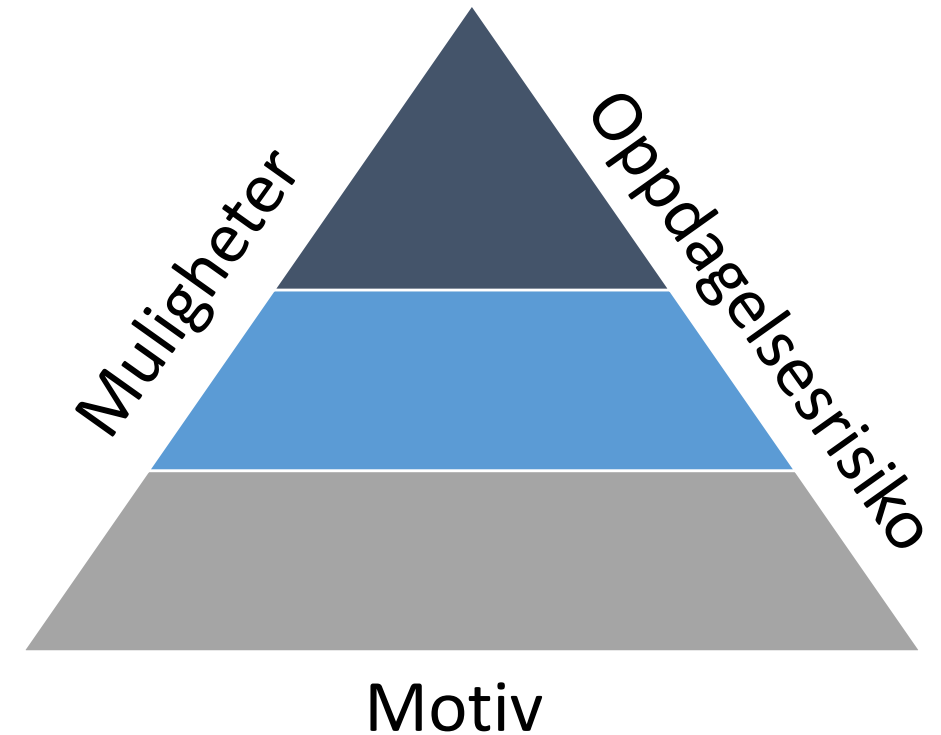
Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion på oppdrag av Inyett og Advokatfirmaet Erling Grimstad.

Hvorfor skjer korrupsjon og misligheter?

Hva kan vi lære av dette?

- Det er et **lederansvar** å beskytte virksomheten mot økonomisk kriminalitet og misligheter.
- Beskyttelsestiltak handler om **kompetanse** og **kunnskap** om hvordan svindel skjer.
- Manglende kunnskap om **risikoen** øker sannsynligheten for å bli utsatt for svindel.
- Mangel på **rutiner** kan føre til at ingen tar ansvaret for forebyggende eller avdekkende tiltak.
- Fravær av **indikatorer** som kan bidra til å oppdage svindelforsøk, øker sårbarheten.
- Manglende **undersøkelse** kan lede til at misligheter/økonomisk kriminalitet ikke avdekkes og stanses, men kan utvikle seg videre.

Faktorer som forklarer hvorfor svindel skjer

Program for beskyttelse mot økonomisk kriminalitet

Etiske retningslinjer,
prosedyrer og rutiner

Oppmerksomhet og styring
fra ledelsen

Beskrivelse av risikoen for
økonomisk kriminalitet

Internkontroll og
ressurser

Kontroll med leverandører
og egne ansatte

Kommunikasjon og
opplæring

Overvåking og
Evaluering av tiltak

Rapportering om status og avvik

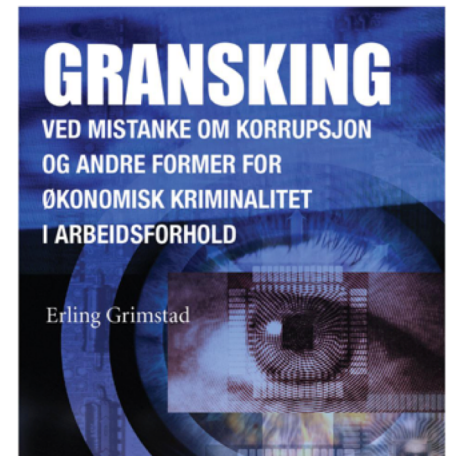
advokatfirmaet ERLING GRIMSTAD

(+47) 997 97 542

eg@governance.no

www.governance.no

Advokatfirmaet Erling Grimstad AS

@advokatfirmaetEG